

GAZET'A TRANSILVANIEI.

Gazet'a este de 2 ori: Mercuria si Sambet'a, Folia una data pe septemana, — Pretiulu: pe 1 anu 10 fl. pe $\frac{1}{4}$ 3 fl v.a. Tieri externe 16 fl. v. a. pe unu anu s'au 40 doideceni, or 3 galbini mon. unat'oria. Se prenumera la postele c. r., si pe la DD. corespondenti. — Pentru serie ad. cam 10 vorbe mari s'au mici inserate se ceru 8 cr. Taca timbrala e 30 cr. de facare publicare. Fara depunerea acestui pretiu inainte nu se voru mai primi publicari.

Nr. 6.

Brasiovu, 19. Januarius 1864.

Anulu XXVII.

MONARCHIA AUSTRIACA.

31. Decembre 1863!

(Urmare).

In Juliu (1861) se demandà cancelariei transilvane aulice (nu mai multu lui Bar. Kemény singuru) cá se faca propunerea pentru conchiamarea dietei transilvane, cu acea demandare, ca cancelari'a (nu Bar. Kemény se'si dè p a r e r e a, ca ce ar mai fi de schimbatu in modalitatea conchiamarei dietei cu privire la cei nein-direptatiti pana in 1848?

Cancelari'a, adeca Presiedintele cu consiliarii — afara numai de consiliariulu romanu V. P. facura propunerea, cá diet'a se se conchiame in Clusiu, propuse iatre cele d'anteiu propusetiuni reg. Uniunea cu Ungari'a, nefacundu neci poména de inarticularea natiunei romane, si se dechiarà, ca afara de modificatiunea mediolocita prin Bar. Kemény (adeca, cá cei cari platescu 8 fl. contributiune de pamentu se iè parte la alegerea deputatiloru dietali) alta schimbare in legea din 1791 pentru conchiamarea dietei nu e de lipsa!

Consiliariulu romanu fù de alta parere, elu des-fasiurà, ca diet'a nu se póte tiené in Clusiu, cá se nu se puna in scena eara conclusulu cu asaltu din 1848 — Unio vagy halál — ca intrebarea Uniunei nu se póte lna inainte pana sa se romu regulá trebile intrenationale in laintru; ca cea d'anteiu propusetiune reg. tre-bue se fia inarticularea natiunei romane etc. si in urma, ca déca nu vrea se fia egalitatea numai pe chartia si numai ilusoria, atunci trebue se se faca altufeliu de mo-dificatiuni in legea din 1791 nu cari le vrea cancelari'a; propuse, cá in 8 fl. deja sanctionati de Maiestate se se compute si darea capului, cá din comitate se se tra-mite mai multu decatu cate 2 deputati etc.

Rescriptulu pentru conchiamarea dietei esì in Sep-tembre mai cu totala schimbare a propunerei cancela-riei; cancelariulu vediù, ca monarchulu nu-i dedú in-credere, neprimindu-i propunerea, elu nu potù subscrie séu efeptuì cu ce nu erá invoitu; perdendu increderea, trebui se'si céra dimisiunea, care i-se si dede cu finea lui Septembre la anulu m a n t u i r e i 1861! Rescrip-tulu se espeduì catra gubernulu din Clusiu fara sub-scriere de cancelariu; gubernulu din Clusiu cu v o t u u n a n i m u protestà in contra octoیرهi unei diete transilvane, dechiarà, ca o dieta in Ardealu e cu nepoten-tia, e ilegale! Diet'a nu se adunà, cu tóte, ca guber-nului si dupa protestu i-se demandà a pune in lucrare tóte pregatirile pentru adunarea dietei. —

In 7. Noembre se incredintià conducerea cancela-riei trans. aulice ministrului Conte Nádasdy. Acest'a a-pucà lucrulu de aiurea, — nu de unde'lu apucase pre-decesorele seu; — scóse pe C. Mikó din postulu de presiedinte la guberniu; mediolocì denumirea unui ge-neralu de presiedinte si aloru 2 consiliari aulici de v-presiedinti la guberniu, despre a caroru sentiu legalu si plecure de a confaptui cu ducerea in deplinire a in-tentiuniloru regimului Maiestatei Sale erá convinsu; dede o instructiune noua municipala si alte ordinatiuni strinse, cari puneau capetu arbitriului si pseudo-constitutiona-lismului magiaru, care nu cunóscea alta decatu magyar nemzett si 1848 törvény! Aceste causara dimisionarea

mai multoru consiliari guberniali si comiti supremi de natiunalitate magiara, ale caroru posturi se inlocuira in parte cu romani.

Instructiunea municip. nu multimi pe romani. — Caus'a, ca nu se facù mai favoritóre representanti'a in municipia (pentru romani) a trebuitu se fia de o parte, ca a lipsitu o basa segura — date statistice, — dupa care se se póta prefige numerulu reprezentantiloru mu-nicipali in mesura dirépta; mai incolo pentru ca astadi in Transilvani'a nu se deosebescu interesele dupa clase si caste, ci in totu loculu dupa natiunalitati, éra regi-mulu nu póte se iè de bas'a mesuriloru sale, natiuna-litatea abstracta, in urma póte si acea, ca ori cumu vomu luá lucrulu, la regimuri monarchice le mai place a se rudimá pe aristocrati'a conservativa, decatu pe de-mocrati'a reformativa etc. — se nu lasamu inse din vedere, ca acea instructiune a fostu si este numai pro-visória, mai multu pentru acea emisa, cá se aduca o-data ordine in municipia. In diet'a asta d'anteia se póte schimbá, numai se'si iè cineva ostenél'a a pro-pune alt'a in loculu ei, spriginita cu date statistice! Regimulu se vede, ca nu va se faca initiativa, bagu séma pana ce nu se va impartì tier'a de nou!

Organisarea deregatoriiloru politice se incredintià siefiloru iurisdictioniloru, eara cea a judecatoriiloru pre-sidiului gubernialu. Se aplicara mai multi romani si la deregatoriile politice, eara la judecatoriile s'au aplicatu toti romanii din tóta tier'a, pana si din fundulu regiu, cari numai au avutu cualitatile recerute, asia, catu neci unulu cualificatu (nu deplinu, ci numai in catuva) nu a remasu ne-aplicatu. Se ar fi aplicatu mai multi, se fi a v u t u mai multi! Lips'a de barbati — ba si juni — cualificati se simtiá tare! Numai in asia numitulu Sach-senland remasera tóte asia cumu le a facutu comesulu Salmen — afara de scaunulu Mercurei — cu tóte, ca neci din fundulu regiu nu au lipsitu recursurile si pro-teste in contra nedireptei organisari!

Suplicele, Promemoriale etc., cari le asternuse de-putatiunile romane in 1860 si 1861 Maiestatei Sale, si cari Bar. Kemény le pusese a d a c t a; prin urmare, cari nu potura se impedece sanctionarea propunerei cancelariului in privinti'a schimbarei legi din 1791 pen-tru conchiamarea dietei, cari nu potura impedece, cá Bar. Kemény se nu oprésca pe Episcopi si Preoti a a se mestecá in trebi politice, cari nu potura impedece cá se nu se dé fõ-ispantul P. voie de a insgardá pe b u j t o g a t a i (sub cari se intielegeau toti intielegin-tii romani) acele suplice, promemoria etc. se scósera din pultele in care diaceau si asceptau diu'a cea d'a-poi, si se dederà resolutiuni p.-i. pe ele! Un'a din acele resolutiuni a fostu acea memorabile, care indemná pe cei doui capi ai romaniloru transilvani a cerc voia dela Maiestate spre a poté tiené congressu natiunariu, in care se se publice cu solemnitata acea pre-inalta resolutiune! Voiea de a tiené congressu nat. se dede, pe lenga tóte, ca nu numai inimicii seculari ai roma-niloru, dar' si barbati de statu de nu chiaru amici, dara neci neamici ai romaniloru, — au fostu, — din cause politice in contra concesiunei congressului! — Ce s'a facutu la acestu congressu, scimu cu totii, este via in memori'a nóstra portarea barbatiloru romaniloru. —

Nimerita ori nenimerita a fostu politic'a congresului romanu, in catu se tiene de venitoriulu romanului peste totu, — venitoriulu va areta, urm'a va alege, cumu dice romanulu. Atat'a inse e securu, ca de nu facea congresulu romanu asia, cumu a facutu; de urma acelu mari politici si barbati de statu, cari, dupa cumu scimu din fontana securu, cu unu anu mai nainte diceau, „ca constitutiunea imperiale nu e capace de viétia, si ca tota aristocrati'a cea inalta e incontr'a ei etc.“ séu acelora, cari — atunci, candu tóte popórele din Austri'a priveau cu incordare la portarea congresului romanu, si asceptau cu nerabdare se védia, ce voru dice romanii despre 26. Febr. u; candu nu numai regimulu, dara si tóte popórele din Austri'a — afara dóra de sasi — puneau o ponderositate nespusa pe dechiaratiunea romaniloru in privinti'a patentei din 26. Febr., ca atunci, candu ni se dede si noue romaniloru ocaziune de a ne redica cuventulu cu efectu in caus'a constitutiunei imper., resp. in a monarchiei intregi, ne státuiau se ne padímu tréb'a nóstra, se nu díjemu neci alba, neci négra, cu unu cuventu, se damu ocaziune tuturoru a dice despre congresulu romanu: parturiunt montes etc. atunci de securu se conchiama diet'a transilvana pe alte base, nu pe care s'au conchiama, atunci nu ar fi numeratu romanii in diet'a transilv. intre 150 de membrii aprópe la 60, atunci póte intrau si magiarii in dieta, apoi nu sciu, cumu aru fi potutu deveni unii deputati romani a dice, ca noi suntemu in majoritate, trebue se intrebuintiamu acést'a, ca altu-mintrea ne va ride lumea etc. etc. (Va urma.)

Impartasiri montanistice in Transilvani'a.

Minele de metale nobile si nenobile din Transilvani'a n'au inceputu ale cultiva mai anteu Romanii, ci ei cu ocaziunea ocuparii Daciei in an. 105 le aflara deschise si cultivate cu multi seculi mai nainte de aceea. Romanii numai catu au introdusu si in cultivarea minelu o alta sistema mai priintiósá, mai castigósá. O parte a coloniiloru romane a ramasu pana in diu'a de astadi credintiósá pre lenga acelu ramu de industria. Resultatele muncei acelei clase de ómeni aru merita de a fi cercetate cu deameruntulu din mai multe puncturi de vedere. Acésta inse este o problema ce ar trebui se cada pe umerii unoru ómeni de specialitate pregatiti in adinsu spre asemenea scopu; eara scopulu nostru nu póte fi altulu, decatu numai a trage luareaminte a ómeniloru si chiaru a oficiolatoru de competintia asupra acestui ramu de industria, carele dupa informatiunile ce avemu noi, in timpurile nóstre in locu de a prospera merge spre scapatate intru atata, in catu de es. intre alte proiecte ale regimului aflamu si unulu, dupa carele monetari'a din Alb'a - Juli'a ar fi a se desfiintia din acea cauza, ca aceeași ajunse, cá se numai póta fi ocupata cu lucrarea intru atata, catu preste coperirea speselu se arunce si ceva castigu! Sémana deci, cá si cumu acea industria ar suferi de nisce rele mari, de óresi-care bóle, catu finantiale catu si intielesuale si morale, pe care nu ne simtimu chiamati ale cerceta. Ne aducemu inse aminte, ca in p. 6 alu protocolului adunarii din Blasiu natiunea ceruse usiorare inca si pentru susu atins'a clasa de ómeni. Inse ce felu de usiorare? Acésta se póte vedé in catuva dintr'unu memorialu, carele déca nu ajungea prea tardiu la Vien'a, séu mai bine, déca ajungea cá petitiune subscrisa dupa formele recerute, éra se se substérna si la senatulu imperialu. *)

Deci eata cuprinsulu acelu memorialu:

Pana in anulu 1847 aurulu crudu nu éra ertatu a se vinde airea, de catu numai erariului, care 'lu platea fara privire la finetia dupa unu pretiu ficu, care neci decatu nu corespundea valórei aurului. Eara fiinduca aurulu crudu nu obvine curatu, ci multu pucinu amestecatu cu argintu, aceea modalitate éra tare prejudiciósá pentru acei producenti, carii producu auru mai finu. Din asta impregiurare au urmatu apoi, ca producentii erau siliti a falsifica aurulu mestecandulu cu argintu. Acestui abusu neci ca a sciutu erariulu pune capetu pan' ce camu in finea anului 1847 séu in inceputulu anului 1848 nu au introdusu modalitatea de a plati aurulu dupa carate séu dupa valórea interna.

Inainte de anulu 1849 se tragea cá urbura (Bergfrohne) din aurulu crudu 10 0/0, eara aceasta dela intrég'a productiune, fara privire, ca óre avutau producentulu in productiunea sa dobanda séu dauna? Una contributiune acésta, de-

catu care mai nedrépta nu se póte socoti. Era inse acea impregiurare buna, ca cultivatoriloru de mine li se dá spre scopuri montanistice lemne gratis din padurile fiscale. — Dupa 1849 pana in 1855 urbura (Bergfrohne) totu 10 0/0 au ramasu, lemne inse gratis pentru monticultura nu s'au mai datu. Acésta impregiurare au fostu ou atatu mai apasatóre, cu catu ca tocmai locurile montanistice Abrudu, Rosia, Corna, Abrud-satu, Buciumu si Carpenisiu, fiindu in 1849 teatrulu unui cumplitu resboiu civilu, acél'a au lasatu dupa sine nesce urmari fórté triste, si pe cultivatorii de mine in una stare demna de compatimire. — (Va urma.)

Articulu II. de lege privitoriu la egal'a indreptatire a limbelu patriei s'a intaritu de catra Maiestatea S'a si s'a retramisu la inaltulu gubernu, dupa „Tel. rom.“, cu acelu adausu, cá si pana la publicarea lui oficiósá pe calea indatinata, articulu pentru inaltu-acelasiu gubernu se intre in viétia cu deplina valóre de lege. La acést'a scire „Kronst. Z.“ i'si arata mult'a ingrijire: ca va fi fórté cu anevoie, mai vertosu pentru oficialii de iustitia, cá se se si aplice numit'a lege. Si in lips'a de alte ajutóre in limb'a romana, crede, ca ar fi mai cu scopu, cá gubernulu se iè iniciativ'a pentru oficial'a publicare a asemeniloru acte ajutatóre pentru servitiale publice, care ar dá si o garantia, ca sunt scopulu coresponditóre, si numesce pe Joachim Muresianu, asesoru tribun. distr. in Naseudu, cumuca elu ar póte deslegá problem'a acést'a mai bene.

Buna-vointia se fia! si seriositatea barbatiloru nóstri juristi va delaturá ori-ce pedeci. Cu puteri unite voru implini tóte scáderile, cá se astupe gurile celoru, pe cari i prindu frigurile si candu audu despre egal'a folosire a limbelu.

Avemu mare sperantia in Esc. S'a D. v.-presiedinte gubernialu, ca dupa dovedit'ai amóre de dreptate si lealitate va lua cumpana dreptatii in mana, si nu va concede, cá se mai fimu si de aici incolo ne-auditi la reclamele si nedreptatirile ce ni se voru mai ivi in obiectulu celu mai momentosu, alu limbei. Viitoriulu va judeca meritele barbatiloru nostri oficiali mai multu din drépt'a esecutare si punere in lucrare a acestui art. de lege, ér' noi si mai vertosu. —

Dela senatulu imperialu.

In siedinti'a 77. a casei deputatoru veni inainte desbateréa cea importanta asupr'a causei Schleswig-Holsteinene.

Regimulu ad. asternuse mai 'nainte sen. imp proiectulu pentru concederea unui creditu de 10 mil. fl. v. a. pentru portarea speselu in caus'a holstaina. Cas'a incredintiá acestu proiectu comisiunei finantiale spre a'si dá reportu. Comisiunea denéga cu majoritate necesitatea acestui imprumutu intregu, si incuviintiésá dintr'insulu numai 5,343.950 fl. contingentu pentru esecutiunea federativa holstaina. Unu membru alu comisiunei, Herbst, propuse o resolutiune de cuprinsulu urmatoriu: „Cas'a nu póte recunósce procederea regimului privitoriu la ocuparea Schleswigului cá coresponditóre adeveratoriu interese ale Austriei si asecuratóre de pacea comuna, si de aceea respinge dela sene responsabilitatea pentru urmarele resultatóre din acést'a procedere“ si acést'a resolutiune se primise in comis. finant. in 25. cu majoritate de unu votu. Acést'a resolutiune trase luarea-aminte si incordá din di in di totu mai tare asteptarea publiculu de a audi catu mai in graba discussiunea respectiva in cas'a ablegatoru. In 28. luase dara si sal'a adunarei o fisionomia plina de interesu. Tribunele éra indesuite, logele diplomatice cu persóne de ambe secsele ocupate si tóte celelalte locale plene. Logele ministeriale asemenea.

La 3/4 11 se incepe siedinti'a. La mésa ministeriala éra Schmerling, Rechberg, Meosery, Lasser, de Mertens, locutiitoriu min. de resbelu, si cons. min. de Biegeleben. Dupa impartirea reportulu comisiunei despre proiectulu de lege privitoriu la abilitatea de a posiede proprietati israelitii din Czer-novitz (Cernautiu.)

Dupa acést'a se cetesce propunerea ablegatoru:

Dr. Ryger si consocii 70 insi suserisi, care suna asia:

Cas'a se benevoiésca a decide, cá se se aléga 12 membrii din tóta cas'a, cari se preconsultese si se faca propunerea asupr'a intrebarei: Óre n'aru fi ou scopu si la tempulu seu a hotari o modificare a legiloru fundamentale de statu din 20. Oct. 1860 Nr. 227 F. L. J. si din 26. Febr. 1861 Nr. 20 F. L. J. in intielesulu §. 14 alu legeri din urma in direptiunea aceea, cumuca legislatiunea civila si criminala, apoi esecutarea justitiei civile si criminale se se recunósca de unu obiectu comunu tuturoru regatelu si provincioloru mo-

*) Tocma ni se scrie, ca in acésta cauza ar fi mersu din muntii apuseni trei deputati la Vien'a. Ddiu se le ajute.

narchiei austriace, care se referesa séu tiene de drepturile acestor'a la obligatiunile si interesele comune si cu modificarea art. 2 din diplom'a imper. din 20. Oct. 1860 si a §. 10 a legii din 26. Febr. 1861 e obiectu tienatoriu de cerculu activitateri sen. imp. intregu, ceea ce se se defiga prin lege."

Pentru pertractarea formala a propunerii acesteia se se aléga unu comitetu din 9 membrii din despartiamentele casei." Suscrierea. —

Acestu obiectu e éراسi unulu dintre cele mai importante demau de tóta atentiunea la tempulu pertractarei lui.

Se mai iéu inainte petitiuni in caus'a Schleswig-Holstainului La ordinea dilei e inse reportulu comisiunei finantiarie privitoriu la imprumululu de 10 mil. pentru Holstain.

Dr. Giskra, cá reportatoriu alu comisiunei finantiarie 'si da reportulu despre hotarirea comisiunei cufundanduse intr'o privire historica retrospectiva, numerandu impregiurarile si entusiasmulu germaniloru pentru caus'aholstainesa, cu tóte acesteia comisiunea finantiaria totu nu afla cu cale a aplacida cele 10 mil. intregi, ci numai contingentulu matricularu pentru esecutiunea federativa in Holstainu. Elu dice, ca regele Daniei cá omu de omenia nece ca póte implini pretensiunea facuta de Austri'a si Prusi'a, cá in 48 de óre se suspinda constitutiunea, care numai cu invoirea senatului imp. se póte face. Ast'a trebue se provóce unu conflictu cu Dani'a. Apoi unu resbelu, in care jóca o armata de 70 de mii, nu se finesce asialesne. Precedentiele cu Itali'a, Germani'a si Poloni'a, 'lu facu se se indoiesca despre bun'a combinarea diplomatiloru nostri in privint'a relatiuniloru si rezultatulu loru. Comisiunea are convictiunea ca Austri'a are nevoia mare de pace, atatu pentru renascerea ei materiala, catu si pentru consolidarea constitutiunei ei. Inter arma silent leges." E unu semnu reu pentru desvoltarea vietiei nóstre constitutionale, daca si in momentulu, candu sen imp. se afla adunatu se a aflatu cu totulu de prisosu a se incunoscintia oficialminte despre acésta actiune, si guvernulu a inceputu actiunea acésta numai de capulu seu. Resbelulu cere acésta necesitate, inse tocma de aceea e si urgent'a necesitate pentru desvoltarea vietiei constitutionale a nu incepe unu resbelu, fara a fi absolutu neincangiurabilu. La acésta se mai adauge, ca in procederea regimulu imper. si in cestiunea acésta cá si in celelalte intrebari europene se afla unu felu de nedeterminatiune (sio-vaiéla) cu scopulu pentru care se face. E dar' chiaru, ca Austri'a a caditu intr'o combinatiune nefericita, incatu a devenitu numai de ajutoriu pentru politic'a Prusiei, cea ce neci unu membru alu casei acesteia nu va incuviintiá. Prusi'a are lipsa de resbelu, spre a deslegá imparecherile dintre consiliantii tronului si dintre reprezentantii poporului, cá cerundu onórea armelorú tiér'a se nu'i denege mediulócele de a purtá resboiu, cumu denegara deputatii ei, si asia se compromita pe deputati. In conventiunea din Olmütz a silitu pr. Schwarzeberg pe Prusi'a a'si alaturá bataliónele la armat'a esecutiunei nóstre la Schleswig-Holstainu, candu in Schleswig-Holstain valfaiá flamur'a invingatória a liberarei de sub jugula danicu; acumu o platesce grosu Austri'a, candu cu 25 de mii de feciori representamu o politica, care e mai benevenita Prusiei de catu nóua. (Bravo! Bravo!)

Se inchida óre cas'a ohii din aintea impregiurariloru acestora facia cu faptele acesteia? — Ast'a nu se póte, ori cauta se se apróbe ori repróbe acésta procedere; pentru aprobare comisiunea nu s'a potutu dechiara, a trebuitu dara se propuna resolutiunea (vedi-o la inceputu), cumuca ad cas'a nu recunósce neci o necesitate pentru asigurarea pazei din resboiulu acésta si respinge responsabilitatea dela sene, ci regimulu se se nevoiesca cu intielegerea statelorú germane a deslegá cestiunea acésta pe calea pazei, cá se ne mantuimu de fatalitatile resbelului (Aplause peste Aplausa!)

Pres. Dr. Hasner deschide desbaterea generala si se inseriu cá vorbitori in contr'a propunerii comisiunei Berger, Brintz, Tinti etc. 9 inși si pentru ér' 9.

(In 30. numai se fini desbaterea generala, in care Grocholski face unu amendamentu la prim'a linea a proiectulu de lege: „Creditulu din mediulócele imperiului a'lu aprobá cu rezervarea de a se determiná dupa acésta, pana in catu va ajunge elu si pe celelalte tieri singuratice. In casu ce nu se va primi amendamentulu acésta Poloni nu voru votá." Baritiu si Grois vorbescu pentru propunerea lui Grocholski. Zimmermann si Schuler-Libloy incontra (inca nu se fini. (Va urma.)

— Germanii au trecut la Schleswig in 1. Februaru.

Scire trista. Meritulú barbatu alu natiunei nóstre Andreiu Vasiciu senatoru in pensiuene, in Versetiú repausa in 23. Jan. lasandu in doliu o socia credintiósá si 3

prunci orfani dupa „T. R.“. Pe repausatulu ilu mai gelesce si fratele Pavelu, D. Cons. de scóla, dar' ilu gelescu si amicii din preuna cu natiunea, care a perdutu in repausatulu unu romanu cultu si zelosu, care si in timpurile cele mai de trista aducere aminte luá parte la tóte luptele si intreprinderile nationale. Fiai memori'a neuitata si tieren'a usióra!

Alta scire trista ne aduce „T. R.“, cumca din fuintana autentica i se spune, ca muntii revindicati s'au recunoscutu de catra cancelariá aulica transilvana a fi proprietate a celorú siete judecie si ca atari se re'ntorcu in posesiunea lorú?! Aru fi lucru tristu, candu bravur'a si servitiale f. graniciari, cari din caus'a multelorú servitii facute pentru tíera si tronú, remasesera pauperi fora averi misoatorie, ba si fora mosii, impartindulise cate o mosióra intre 5 — 6 frati, s'aru pedepsi acumu astfeliu, suptragundulise si acéstu venitu menitu pentru cultur'a fiiloru lorú! — Acesta óre e rezultatulu comisiuniloru ordinate pentru ambe regimentele spre regularea referintieloru proprietatii?! — Or dar lips'a de aparatori ai causei acesteia?! Eaca ce va se dica a avé barbati cultu nationali petutindenea! Éca ce e se patimu, candu n'avemu advocati fideli pentru cause, pe care au pusú ochii de multu corbii averilorú patriotice. — Óré se póte unu ce cá acesta ecsecuta fora decisiunea dietei tieriei?! Viderint paties conscripti! Ca Maiest. Sa imperatulu sia datu cuventulu imperatescu, candu la desfiintiarea regim. 1851 aratandusi prea nalt'a multiamire pentru servitiele facute a concesu comunelorú graniciarie folosirea ulterióra a acestoru munti, cá o gratia deosebita, care fora [vreo vina nu se póte asia lesne pface in disgratia! — Óre care sunt pretensiunile cu dreptu privatu de a trea persóna din §. 13 alu scrisórei preanalte din 27. Aug. 1861, cari amenintia acumu sustienerea proprietatii muntilorú revindicati ai regimentelorú?! —

Vien'a, 18/6. Jan. Domnulu meu! In anulu trecutú ai aflatu cu cale a publica fara cá se sciu eu, unele adrese ce'mi venisera anume din Ungari'a. Astadata am vanitate cá se te rogu eu insumi a reproduce din Nr. 115 alu Telegrafulu dela Sabii frumós'a adresa scrisa in stilu besericescu de catra unulu dintre vechii nostrii scolari, care folosinduse de o cestiune de interesu publicu ardelenscu si totuodata besericescu, o sciú deturná, pentrucá se o pfacea in cestiune curatu personala si a me incarca cu sume de laude enumerendu'mi si fapte de acelea, pe care crede elu, ca asiu fi fostu in stare de a le implini si eu dupa cumu le implinescu si altii, carii isi au organele lorú platite in a d i n s u spre asemenea scopuri scl. scl.

(Vomu face totu, candu timpulu ne a dicta; acum inse se mai amanamu si acésta in favórea sustienerei concordiei fratiesci, care fiacare diurnalu romanu trebue se sio tiena de basa, de punctu-de-plecare la publicarea articliloru cu tendentiositati antifratiesci cá acela.

R.)

Vien'a, 13/1. Januaru. Extractu din o corespondintia privata.) Fiindu astadi anulu nou dupa calindariulu Iulianu si in urmarea unui conclusu mai vechiu alu senatulu imperialu, netienenduse siedintie publice neci in serbatorile gr.-o. numite imperatesci legate, me tieneamu, ca voiu avea diua acésta numai pentru mine, spre a medita la trecutú, la familia, la grijele de aoasa, la amici, la vittoriu si — la conturile cate am se platescu.

Nu se póte! La 10 óre avemu comisiune finantiala spre a incheié disput'a intrerupta alaltaséra la 8¹/₂ óre asupra catoruva milióne cerute din nou de catra ministeriu; eara la 5 óre comisiunea pentru calile ferate ardelene, carea aséra abia mai sgariá acea cestiune delioata pe deasupra. Cas'a intrég'a voiesce, se puna odata capetu lucratoriloru pentru cá se ne potemu duce acasa. Inse candu? Tocma astadi ni se dete se pricepemu, ca abia pe diumetate Fauru se va potea rampe cumuva firulu lucratoriloru. Am disu rumpe, ca de incheietu lucrurile, adeca de terminatu tóte proieptele cate ar mai fi se se puna la ordinea dilei, nu póte fi vorba neci cá in gluma. — Ei, dara ce le pasa deputatoriloru, va mai dice déca nu Esc. S'a D. conte Thun, póte altu lordu din cas'a magnatoriloru, ca ei, deputatii, tragu cate 10 fl. v. a. pe di. Frumosu diurnu. Cu tóte acesteia dá'mi voia, cá se'ti impartasiescu de anulu nou o mica socotéla scósa de es. pe lun'a Decembre din notitiele unui deputatu, la care inse'ti permitu numai mic'a observatiune, ca dupace in cas'a deputatoriloru imperiului siedu mai multi grafi, baroni, prelati, capitalisti mari si chiaru milionari si fabricanti de cei grosi, alaturea carora deputatoriloru ardeleni inca nu le este iertatu a face rol'a sarantocului, apoi nu sciu din ce pecate, ca lorú inca le a esitu numele de — bogati, audit'ai, bogati!! — Ci eata socoteluti'a. Din 310 fl. priimiti pe 31 dile:

Cortelu, odaia largutia mobilata curatu, pe luna	60	—
Dejunui, prandiu, cina la ospetarii pe unde mananca si alti deputati à 3 fl.	93	—
Inoalditulu casei*) si spalatulu (rufeloru)	30	—
Servitiulu in laintrulu locuintiei	5	—
Luminari	2	80
De anulu nou servitoriloru dela cas'a deputatiloru (dupa list'a deschisa inadinsu)	10	—
Postariloru, conductoriloru, speditoriloru	5	—
Daruri pentru scopuri filantropice (dupa si fara liste)	12	—
O parechia de imbracaminte noua spre a figurá pe la mese, adunari, solenitati	135	—
1 teatru, 2 mese mari de cameraderia; fiacare	18	—
Alte amerunte	8	—

Sum'a v. a. fl. 378 80

Prin urmare deficit: v. a. fl. 67 20

Corolarele de aici tragale acela numai, carele scia ce insemnéa a trai in Vien'a.

Cerulu se ve aiba pre toti in grij'a sa.

CHRONICA ESTERNA.

PRINCIPATELE UNITE ROMANE.

Bucuresci. Primirea imprumutului celui mare de 50 mil. prin votisatia de o mare majoritate a camerei si fora de nici o restrictiune imbucura multu pre toti, cari sciu, ca acestu imprumutu servesce intre altele si spre a se curati tiér'a de lichele cu rebonificarea hotarita pentru locurile sante si multe alte trebnintia ale tierei strigátóre. „Romanulu“ inse se bucura mai multu pentru imprumutulu de 60 mii lei votatu in 15. Jan. pentru spese extraordinarie cu adausu, cá din acesti bani se se dè ajutóre si poloniloru, care sunt siliti a trece prin tiéra sin'au mediulóce de asi urmá calea nici de a se hrani, deca aru stá aici; elu numesce acést'a fapta, in-tielépta, politica, si nobila, si multiemesce gubernului, c'au facut'o in lumin'a cea mare. —

Ce privesce la caus'a secularisarei manastiriloru apoi pana acuma nu s'a facutu alta combinatiune; si Principele Domnitoriu a doveditu Portei, ca mesur'a acést'a a fostu si e o necesitate nevincibila, ér' reprezentantii diplomatici primira acést'a in cunoscentia.

Turci'a nu are multu interesu a se opune la fapt'a complinita si toti sunt de credintia, ca fapt'a va remané fapta, ca ea e facuta pre basa destulu de omenésca intre marginile autonomiei tierei.

„Botsch.“ reportédia din Bucuresci, cumca siefulu misiunei militare franceze a facutu cunoscutu princioelului, cumca elu póte samui cá in primavéra se se aflè o garda nationala de 100,000 barbati pe lenga o armata regulata destoinica de campania de 50,000. Cumca in Valachi'a mica sunt a se concentra trupe si ca se dice, cumca aliantia ofensiva si desensiva intre principele Cusa si Mihaelu din Servi'a aru fi acumu incheiata definitivu si estu din urma s'aru fi si obligatu a pune pe pecioru pentru operatiuni ofensive 60,000 feciori infanteria si 10.000 gavaleria. Acést'a dupa „Triest Z.“ — Scirile deadreptuln inse vréu a sci, ca armele se transpórta prin sate cu carele pentru armarea poporului, care scire se repetiesce acuma de atatea ori. —

In Jassy ér' a inceputu a esi la lumina „Tribun'a rom.“ singurulu diarnal politicu acolo afara de Progresulu. —

PRUSIA. Diet'a deputatiloru desfacuta. Cas'a de diosu a Prusiei acum'a de doi ani incóce face necontentita opositiune regimului, care se vede, ca are intentiunea a angustá drepturile constitutionale ale dietei. La deschiderea dietei acesteia 'si aratá regele speranti'a pentru aplanarea diferintieloru, cari continua incordarile deputatiloru natiunei si cele ale regimului incontr'a acestor'a. Nu merse mai bene lucrulu neci in anulul acest'a, pentruca ministrulu Bismark vrea a aduce ér' imperati'a absolutismului in Prusi'a, luandu'si de ajutoriu partid'a iuncheriana séu oligarchica. Asia cas'a deputatiloru nevoindu a primi unu imprumutu de 12 milióné cerutu de regimu pentru resbelu in caus'a holstainena, cas'a de susu ilu primi si retramise indereptu denegarea la cas'a deputatiloru spre a o modifica. Inse cas'a de diosu in siedinti'a din 25. a dechiaratu decisiunea casei de susu de nula si nematura si indata dupa amédiu la 3 óre Bismark si inchise diet'a, ce-

tindu cuventulu de tronu, in care dice regele, ca a desperatu acumu odata de reconciliare impaeatória si regimulu iè asupra'si responsabilitatea pentru bun'a ordine a statului. Acumu ar' mai veni intrebarea, óre Bismark nu are de cugetu a ignorá cu totulu cas'a deputatiloru si de braçie cu oligarchii din cas'a domniloru a propasi mai antaiu la o dictatura pana va tiené resbelulu si dupa aceea se continue cu despotismulu? Asta e parol'a dilei in regiunile Bismarkiane; pipaia verucine, pe carelu dóre si va afla, ca asia canta cocosii pe murii palatiuriloru. —

Dania. O scire tel. dela Berlinu, suna, ca tractatulu de aliantia intre Dani'a si Svedi'a s'a incheiatu, in puterea caruia 35 mii Svedeni voru veni spre apararea Daniei la Schleswig-Holstain. Acumu o prospeta cerere a Danimarciei cá se i se dè unu terminu de 6 septemani pentru de a responde la qualimatulu Prusiei si Austriei (care pretinde retragerea constitutiunei din 18. Noembre ori ocuparea Schleswigului) o sprijinesce Franci'a si Angli'a atatu in Vien'a catu si Berlinu, ér' grafu Rechberg le respunse negativu, totusi se va dá ocaziune cá Danimarc'a se póta avé tempu si pe calea constitutionala a retrage constitutiunea din 18. Noembre.

Danimarc'a tocma se ocupa cu alegerile pentru sen. imp. pre bas'a noiei constitutiuni si tubele cu tunuri si trupe se asiedià in porturi la Flensburg, ér' inlaintu se intarescu Danii cu meterese, pe candu trupe austriace pornescu mereu din Vien'a si trecundu prin Prusi'a se primescu cu laude de bravura de regele ei. — Óre miliónéle, ce se voru spenda pentru germanii Schleswig-Holstaineni la ce rubrica se voru samui? Asta intrebare ocupa acumu pe totu cetatianulu din provincie, ce pe facia inca nu su intrate in federatiunea germana. —

Marea Britania, Londonu, 28. Jan. „Deilynevs“ reportédia, ca 20 pana la 30 mii soldati englesi se punu pe petioru de bataia spre a respinge invasiunea in Danimarc'a. „Morning Post“ adauga, ca comandatulu trupeloru destinate pentru Dani'a e si denumitu.

Greci'a. Athena. Greci ioniani misca tóte, cá fortaretiele ionice se nu se derime, remonstandu, ca ei au platitu construirea cetadeloru care costa la 25 mil. francile si din cari celu pucinu pe diumatate sunt sudórea loru. Anglia responde, cá grecii au spendatu numai 4 mil. si acumu se sperédia o apropiare in caus'a acést'a. Greci'a simpatisédia cu Dani'a. Mai multi oficiri grecesci vréu se ié parte la campani'a germana danica.

PUBLICATIUNE.

Posesiunea, reposatului Samuele Nopcsa din Strigi Sangeorgi si Criseni (Comitatulu Hunidora) care sta din o curiá nobilitara cu o gradina si zidire frumosa din 22 jug. catastr. de aratu, 7 jug. de cositu si 7 jug. de padure, se vinde; deci cumperatorii au a se adresá catra plenipotentariulu Ludovicu Szavju din Mociu. 3-3

Prin presenta se aduce pré onor. P. T. publicu la cunoscentia cumca: IN DEPOULU DE CLAVIRE a' la

J. M. Schweighofer.

(strada vamii in cassa lui Bogdan)

a sositu din nou o partida de clavire de calitati diferite bunatate deosebita, mai eftine, pre cumu si pianuri de Concertu de cele mai superbe, cele din urma care oru esitu in ultima inventie din renumita fabrica a lui Schweighofer sunt prevediute cu asia numitu Sirofulu localu. —

Inventia acésta éste de unu folosu neaparatu, inpiedecandu de aci inainte stricarea tasteloru, or si catu de tare se fie intrebuintiatu instrumentulu, si de alta parte dá ciocaneloru lovitura nespusa de sigura si uniforma, prin urmare calitati, ce sunt de inportantia mare. 2-2

Cursurile la bursa in 27. Ianuariu 1864 sta asia:

Galbini imperatesci	—	—	5 fl. 75 cr. v.
Augsburg	—	—	119 " 75 "
London	—	—	119 " 75 "
Imprumutulu nationalu	—	—	80 " 20 "
Obligatiile metalice vechi de 5 0/0	—	—	72 " 40 "
Actiile bancului	—	—	780 " — "
creditului	—	—	180 " 60 "

"Obligatii desarcinarii pamentului in 9. Ianuariu 1863:

Bani 73.50 — — Marfa 74.50

*) 1 stanjeni lemne uscate de fagu 24 fl. v. a.